

**LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS KANCELIARIJA
SOCIALINĖS POLITIKOS GRUPĖ**

PAŽYMA

**DĖL VYRIAUSYBĖS 2017 M. BIRŽELIO 14 D. NUTARIMO NR. 438 „DĖL
VALSTYBINIO SOCIALINIO DRAUDIMO REZERVINIO FONDO SUDARYMO IR
VALDYMO NUOSTATŲ PATVIRTINIMO“ PAKAITIMO
(TAP-22-159) (22-126(2))**

2022-02-21 Nr. NV-405
Vilnius

Rengėjas: Socialinės apsaugos ir darbo ministerija.

Tikslas: atsižvelgiant į pasikeitimus Valstybinio socialinio draudimo įstatyme, patikslinti Valstybinio socialinio draudimo rezervinio fondo sudarymo ir valdymo nuostatus, taip pat užtikrinti efektyvų „Sodros“ rezervo lėšų valdymą.

Esama situacija: Valstybinio socialinio draudimo įstatyme (nuo 2022 m. sausio 1 d.) nustatyta, kad:

- į socialinio draudimo rezervinį fondą (toliau – Rezervo fondas) pervedama ne tik Valstybinio socialinio draudimo fondo (toliau – VSDF) įplaukų dalis, viršijanti įprastinės ir investicinės veiklos išlaidas, ir metų pabaigoje negrąžintų paskolų suma, bet ir *įsipareigojimų pagal finansinės nuomos (lizingo) sutartis išlaidos*;
- Vyriausybės tvirtinami Valstybinio socialinio draudimo rezervinio fondo sudarymo ir valdymo nuostatai (toliau – *Nuostatai*) turi nustatyti ne tik Rezervo fondo sudarymo šaltinius, dydį, audito tvarką, veiklą ir atskaitomybę, bet ir Rezervo fondo *panaudojimo atvejus bei lėšų investavimo tvarką*. Be to, Nuostatai numato ir atvejus, kai Vyriausybės sprendimai dėl Rezervo fondo lėšų panaudojimo nepriimami.

2021 m. VSDF pajamos 561 mln. Eur viršijo išlaidas. Tai lėmė didesnis apdraustųjų, už kuriuos mokamos socialinio draudimo įmokos, skaičius, efektyvus savarankiškai dirbančių asmenų įmokų surinkimas, mažesnės negu planuota išmokos, todėl į Rezervo fondą papildomai bus pervesta virš 500 mln. Eur ir 2022 m. rezervas padidės iki 1,1 mlrd. Eur.

Esmė: Valstybinio socialinio draudimo rezervinio fondo sudarymo ir valdymo nuostatuose:

- patikslinama, kad Rezervo fonde kaupiama ne tik atitinkamų metų VSDF įplaukų dalis, viršijanti VSDF įprastinės ir investicinės veiklos išlaidas bei metų pabaigoje negrąžintų paskolų sumą, susidariusią įvertinus kasos apyvartos lėšų pokytį, bet ir įsipareigojimų pagal finansinės nuomos (lizingo) sutartis išlaidas;
- siekiant efektyviau valdyti Rezervo fondo lėšas, nustatomos detalios Rezervo fondo investavimo kryptys, praplečiant jas geografiškai ir pagal subjektus, taip pat sumažinama priimtina kredito rizika, užtikrinant didesnę investicijų saugumą ir nustatomi palūkanų normos rizikos apribojimai (finansinė trukmė, terminai) ir likvidumo reikalavimai;

Rezervo fondo lėšos, pasirinkus ekonomiškai naudingiausią būdą ir kryptį, galės būti investuojamos į:

- Vyriausybės ir Europos ekonominės erdvės valstybių narių, Šveicarijos, JAV, Kanados arba Jungtinės Karalystės (toliau – užsienio valstybės) išleistus (išleidžiamus) ir garantuotus skolos vertybinius popierius ir (ar) pinigų rinkos priemones bei terminuotuosius indėlius šių valstybių įstaigose, kurios įpareigos valdyti arba dalyvauja valdant valstybės skolą;

- Lietuvos banko, Europos centrinio banko, užsienio valstybių centrinių bankų ir tarptautinės organizacijos, kuriai priklauso bent viena ES valstybė narė, išleistus (išleidžiamus) skolos vertybinius popierius ir (ar) pinigų rinkos priemonės;
- terminuotuosius indėlius Lietuvos ir (ar) užsienio valstybių kredito įstaigose.

Lėšų suma, laikoma tos pačios Lietuvos arba užsienio valstybės kredito įstaigos terminuotuosiuose indėliuose, negalės viršyti 20 proc. Rezervo fondo lėšų; bendra terminuotųjų indėlių suma – 30 proc. Rezervo fondo lėšų, o bendra terminuotųjų indėlių, laikomų Lietuvos arba užsienio valstybių kredito įstaigų ir skolos valdymo įstaigų terminuotuosiuose indėliuose, suma negalės viršyti 50 proc. Rezervo fondo lėšų.

- Rezervo fondo lėšas pavedama investuoti Finansų ministerijai ir nustatomi principai, kaip ir kada Finansų ministerija informuojama apie į Rezervo fondą pervestinių lėšų sumą ir numatomą jų pervedimo datą bei grąžintinas į Rezervo fondo lėšų sumas ir jų grąžinimo terminus. Pervestas lėšas Finansų ministerija turės investuoti per protingą laikotarpį, kuris pirmaisiais metais negali viršyti 12 mėn., o vėlesniais metais – 6 mėn. Jei nebus tinkamų investavimo alternatyvų, dalis Rezervo fondo lėšų galės būti laikoma sąskaitoje Lietuvos banke ilgiau;

- nustatoma, kad be Vyriausybės sprendimo Rezervo fondo lėšos galės būti naudojamos su Rezervo fondo lėšų investavimo veikla susijusioms sąnaudoms dengti sutartyse dėl Rezervo fondo lėšų investavimo nustatyta tvarka, taip pat neigiamoms palūkanoms už Rezervo fondo lėšų likutį Lietuvos banko ar kredito įstaigos sąskaitoje apmokėti sutartyse dėl Rezervo fondo lėšų laikymo Lietuvos banko ar kredito įstaigos sąskaitoje nustatyta tvarka.

Numatoma nauda: Nuostatai bus suderinti su įstatymu, bus sudarytos teisinės prielaidos Finansų ministerijai saugiai investuoti Rezervo fondo lėšas ir sumažinti neigiamų palūkanų patiriamus nuostolius.

Derinimas: Projektas suderintas su Finansų ministerija, VSDF valdyba ir Lietuvos banku.

Atitiktis Vyriausybės programai: tiesiogiai Vyriausybės programos nuostatų neįgyvendina.

Dalykinio vertinimo išvada: Siūlome projektą svarstyti tarpinstituciniame pasitarime ir patikslinti pagal Vyriausybės kanceliarijos Teisės grupės pastabas ir pasiūlymus.

Socialinės politikos grupės patarėja

Aušra Gratulevičienė

tel. 8 706 61 803, el.p. ausra.gratuleviciene@lr.lv